

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

[PROF. DR. ÂDEM CEYHAN'A 60. YAŞ ARMAĞANI]

E-ISSN: 2651-3013

DOI Number: 10.58659/estad.1489889

Cilt: 7 Sayı: 2 Haziran 2024

ss. 985-994

Makalenin Geliş

Tarihi

25/05/2024

Makalenin

Kabul Tarihi

14/06/2024

Yayın Tarihi

30/06/2024

BİR ŞİİR MECMUASINDA TESPİT EDİLEN YAYIMLANMAMIŞ FEYZÎ MAHLASLI ŞİİRLER*

Faruk AY¹

ÖZET

Günümüze kadar Klasik Türk edebiyatı çalışmaları genellikle divan çalışmaları üzerinden yoğunlaşmıştır. Mecmualar ve cönklerle ilgili çalışmalar nispeten daha az olduğu anlaşılmaktadır. Günümüze kadar eksiklik olarak görülen bu durum yeni cönk ve mecmua çalışmaları ile giderilmektedir. Mecmualar üzerine yapılan akademik araştırmalar hız kazanmaktadır. Şiir mecmuaları da bir divan kadar edebiyat ve kültür tarihimiz açısından önem arz etmektedir. Mecmuaları bu kadar önemli kılan şey, çeşitli nedenlerden dolayı günümüze kadar ulaşamamış birçok şiiirden ve şairden haberdar olmamıza imkan sağlamasıdır. Yeni mecmua çalışmalarının ardından bir çok yeni şair ve şiir alana kazandırılmıştır. Ayrıca mecmuaları divanlardan ayıran özellikler, divan çalışmalarında gözden kaçabilecek şair ve şiirleri görmemizi sağlayabilmektedir.

* Bu çalışma Faruk AY tarafından hazırlanan "İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin- MESTAP Tablosu), başlıklı yüksek lisans tezine (Sakarya 2018) istinaden oluşturulmuştur.

¹ Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD., farukay64@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7419-195X

Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]

[Prof. Dr. Âdem CEYHAN Armağanı]

Cilt: 7 Sayı: 2 Haziran 2024 ss. 985-994

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Feyzî mahlaslı şiirler ele alınmıştır. Tezkirelere bakıldığında Feyzî mahlasıyla şiir yazan pek çok şair olduğu görülmektedir. Mecmuada yer alan ve Feyzî mahlasıyla yazılan 7 şiirden bir tanesinin Feyzî-i Kefevî Divanı'nda yer aldığı ancak diğer altı şiirin divanda yer almadığı tespit edilmiştir. Feyzî-i Kefevî Divanı'nda yer almayan bu şiirlerin hangi Feyzî'ye ait olduğu konusunda kesin bir hüküm verilmemekle birlikte Feyzî-i Kefevî ve Feyzî mahlaslı şairler üzerine yapılacak çalışmalara katkı sunmak amacıyla bu çalışmada şiirlerin çeviri yazısına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Feyzî, Klasik Türk Edebiyatı, Divan, Mecmua, Şiir

UNPUBLISHED POEMS WITH THE PSEUDONYM FEYZÎ FOUND IN A POETRY COLLECTION

ABSTRACT

Until today, studies on Classical Turkish literature have generally concentrated on divan studies. It is understood that studies on collections and cönks are relatively less. This situation, which is seen as a deficiency until today, is overcome with new cönk and mecmua studies. Academic research on collections is gaining momentum. Poetry collections are as important as a divan in terms of our literary and cultural history. What makes collections so important is that they allow us to be aware of many poems and poets who have not survived to the present day for various reasons. Following the new collection, many new poets and poems have been introduced to the field. In addition, the features that distinguish collections from divans can enable us to see poets and poems that may be overlooked in divan studies.

In this study, the poems with the pseudonym Feyzî in the collection registered in Istanbul University Rare Works Library number T3572 are discussed. When we look at the tezkires, it is seen that there are many poets who wrote poems with the pseudonym Feyzî. It has been determined that one of the 7 poems in the collection written with the pseudonym Feyzî is included in Feyzî-i Kefevî Divan, but the other six poems are not included in the divan. Although there is no definite judgement as to which Feyzî these poems, which are not included in Feyzî-i Kefevî Divan, belong to, the translations of the poems are included in this study in order to contribute to the studies on Feyzî-i Kefevî and poets with the pseudonym Feyzî.

Keywords: Classical Turkish literature, Feyzî, Divan, Collection, Poem

GİRİŞ

XVI. yüzyıl şairlerinden Feyzî-i Kefevî'nin ismi kaynaklarda "Feyzullah, Feyzî ve Mehmed Feyzî olarak geçer. Haydarzâde lakabıyla tanınmıştır (Kayabaşı,

1997: 455). Şâir, şiirlerinde Feyzî mahlasını kullanmıştır. Feyzî Kırım'ın Kefe şehrinde doğmuştur. Eserlerinde ve kaynaklarda ne zaman doğduğuna dair net bir tarih bulunamamıştır. Divandaki şiirlerinden hareketle bazı çıkarımlar yapılabilmektedir. Şair Kırım hanlarından Mehmed Giray (1577- 1584), Gazi Giray (1588-1608) ve Selamet Giray (1608-1610) adlı hanlara kasideler sunmuştur. Bu kasideleri yazıp ulaştırabilmesi için ortalama eğitim ve yaşa sahip olması gerektiği düşünüldüğünde 16. yüzyılın ortalarına tekabül etmektedir (Eflatun, 2003b: 6).

Feyzî eğitim hayatına doğduğu şehir Kefe'de başlamış, İstanbul'da devam etmiş ve sonunda yine Kefe'ye dönmüştür. Ömrünün büyük bir kısmını orada geçirmiştir. Feyzî, ömrünü ilme vermiş, daima ilimle meşgul olmuş, divan tertip etmiş, tasavvufa yönelmiş, nahv, sarf, mantık, belâgat, hat, usul ve fûrug gibi ilim dallarında eğitim almıştır. Feyzî'nin gündelik hayatıyla ilgili durumu ise şöyledir: Haftada dört gün talebeyle ilgilendiğini, iki gün insanlara nasihatte bulunduğunu ve vaizlik yaptığını söylemektedir. Ayrıca devletin ileri gelenlerine Arapça ve Farsça dersleri vermiştir (Feyzî-i Kefevi, 1023). Şâir, kaynaklara göre Halvetiyye tarikatına mensuptur ve şeyhlik makamına kadar yükselmiştir. Feyzî Divanında açıkça, olmasa da bazı beyitlerde tarikat mensubiyetini sezdirir (Eflatun, 2003a: 129-130). Hayatının büyük bir kısmını Kefe'de geçiren şair son zamanlarında İstanbul'a gidip orada vefat etmiştir”, Vefat tarihinde ihtilaf söz konusudur ancak 1614-1616 yılları arasında olduğu anlaşılmaktadır (Karaman, 2019: 5).

İlmi eserleri dinî muhtevalı ve daha çok mensur şekilde kaleme almıştır. Eserlerinde devrin dinî sorunlarına çözümler aradığı anlaşılmaktadır. Vaaz ve nasihatlerini kitaplaştırmıştır. Mensur eserleri orta nesrin özelliklerini taşımaktadır. Şuara tezkirelerinde Feyzî orta derece bir şair olarak değerlendirilmektedir. Renkli hayalleri ve akıcı üslubuyla edebiyat tarihi içinde yer alır. Şiirlerinde zorlamalar görülmez, anlatımı akıcıdır. Şiirindeki kelimeleri yerli yerinde kullanmıştır. Bir din âlimi olması şiirlerini etkilemiş, dinî ve tasavvufî muhtevalı şiirlere divanında yer vermiştir. Dil ve üslup bakımından Feyzî'nin şiir dili sade, atasözü ve deyimlere yer veren, redifli kelimelerin çoğunun Türkçe olduğu bir yapıdadır (Eflatun, 2003b: 23-26).

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası

Mecmû'a-i Eş'âr'da eserin herhangi bir yerinde telif tarihi yazmasa da içerdiği şiirler 15 ve 18. yüzyıllar arasını kapsamaktadır. 16. asra damga vurmuş meşhur şairlerin yanı sıra ismi pek duyulmamış şairler de yer almaktadır.

Ancak mecmuaya şair sayısı açısından bakılacak olursa en az 18. yüzyıla ait şairler yer almaktadır. Mecmuada 66 şairin farklı nazım şekilleri ile kaleme aldığı 272 adet şiiri tespit edilmiştir. Bu şiirlerden ikisinin şairi tespit edilememiş olup iki tane de Farsça şiir vardır.

Mecmuada yer alan şairler ve şiir sayıları şu şekildedir:

‘Abdî (1 Gazel), ‘Âlî (2 Gazel), ‘Askerî (1 Gazel), Âzerî (1 Gazel), Bâkî (50 Gazel), Basrî (1 Gazel), Behiştî (4 Gazel), Câyî (1 Gazel), Celâlî (2 Gazel), Cemâlî (1 Gazel), Emrî (11 Gazel), Fazlî (1 Gazel), Fevrî (1 Gazel), Feyzî (7 Gazel), Figânî (7 Gazel), Firâkî (2 Gazel), Hâlisî (1 Gazel), Hamdî (1 Gazel), Hasan (1 Gazel), Hayâlî (1 Gazel), Hayretî (1 Gazel), Hilâlî (2 Gazel), Husrev (1 Gazel), İshak (1 Gazel), Kabûlî (3 Gazel), Mahvî (1 Gazel), Makâlî (1 Gazel), Mecdî (1 Gazel), Mesihî (1 Gazel), Meşâmî (1 Gazel), Muhyî (1 Gazel), Mukîmî (1 Gazel), Nâdirî (1 Gazel), Necâtî Bey (4 Gazel), Nesîmî (2 Gazel), Nev’î (3 Gazel), Nihânî (1 Gazel), ‘Ubeydî (7 Gazel), ‘Ulvî (7 Gazel), Rahmî (1 Gazel), Râzî (1 Gazel), Revânî (1 Gazel), Riyâzî (1 Gazel), Rûhî (2 Gazel), Sâdık (1 Gazel), Safâyî (2 Gazel), Sâni (1 Gazel), Sıdkî (65 Gazel, 1 Kaside, 1 Kıt’a), Sırrî (3 Gazel), Siretî (1 Gazel), Sun’î (1 Gazel), Şâmî (1 Gazel), Şem’î (1 Gazel), Şemsi (1 Gazel), Şevkî (1 Gazel), Tab’î (1 Gazel), Ümidî (28 Gazel), Vâkıfî (1 Gazel), Vâlih (1 Gazel), Vusûlî (3 Gazel), Za’fî (2 Gazel), Zâtî (1 Gazel), Ziyâ’î (1 Gazel), Lâ-Edrî (1 Gazel, 1 Müfred).

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasında Tespit edilen Daha Önce Yayımlanmamış Feyzî Mahlaslı Şiirler

Bu mecmuada Feyzî mahlasıyla 7 şiir yer almaktadır. Yapılan araştırmalar neticesinde yalnızca 1 şiir² Eflatun’un (2003) doktora tezi çalışmasında tespit edilmiş ve birebir örtüştüğü görülmüştür. Fakat diğer şiirler Feyzî-i Kefevî Divanı dahil yapılan diğer Feyzî çalışmaları³ kapsamında incelenmiş ve bunlara hiçbir yerde rastlanmadığı görülmüştür. Mecmuadaki tek şiirin Feyzî-i Kefevî’ Divanı’nda eksiksiz bir şekilde yer alması diğer şiirlerin de aynı şaire ait olduğuna kesin bir delil sayılmasa da ona ait olma ihtimalini güçlendirmektedir. Bu nedenle Feyzî-i Kefevî Divanı ve mecmuada yer alan Feyzî mahlaslı diğer şiirlerin kelime ve kelime grupları arasındaki ilginin

² Feyzî-i Kefevî D., G. 79 (5 Beyit), s. 374.

³ Erol Gündüz, Subhî-zâde Feyzî Divanı, Yüksek Lisans Tezi; Muhammet Nurullah Yurttaş, Feyzî Halil Bey Divanı, Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri ve Divanı’nın İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi; Ruken Eker, Feyzî Halil Paşazâde Divanı, İnceleme-Metin, Yüksek Lisans Tezi; Sevinç Karagöz, Feyzî Efendi Divanı inceleme, transkripsiyonlu metin sözlük, Yüksek Lisans Tezi; Özlem Gülnar, Hüsâm-Zade Feyzî Divanı inceleme-metin, Yüksek Lisans Tezi.

incelenmesi çalışmaya daha doğru fikir vermesi açısından uygun olacaktır. Ancak tatmin edici ve kesin hüküm vermeyeceği bilinmelidir. Aşağıda verilen örnekler mecmua ve Feyzî-i Kefevî Divanı karşılaştırılması sonucunda tespit edebildiğimiz bazı benzerliklerdir:

Reşk; ay, güneş ve gökyüzünün kıskanması şeklinde kullanılmıştır. Gülşen kelimesi şairin poetikasını ifade ettiği ve şiirlerini övdüğü beyitlerde tercih edilmiştir. Himmet divanda 6 yerde geçmektedir ve genel anlamda muhtaç olmakla ilişkilendirilmiştir. Başa çıkmak, baş koşmak gibi deyimler kullanılmıştır. Meyl etmek fiili la'l-i yâr için yapılmaktadır. Verilen örnekler çoğaltılabilir ancak klasik Türk şiiri mazmunlar ve klişeler dünyası olduğu için bazı özel kelime gruplarını vererek iktifa edilmiştir. Mecmuada yer alan Feyzî mahlaslı daha önce yayımlanmamış şiirler ise aşağıdadır:

Şiir 1⁴

[Gazel]

.--- / .--- / .--

1. Ruḥuñ şevkiyledür şem'ün ziyâsı
Lebüñ yâdıyladur bezmüñ şafâsı
2. Mezâk-i ehl-i bezme remz olur mı
Eger olmazsa sâkî merḥabâsı
3. Öper göz göre la'l-i yâri sâgar
Ne cânsızdur görüñ ol ev fenâsı
4. Gözüm nûrı ḥayât âbı lebüñdür
Ayağüñ tozı gözler tütüyâsı
5. Şehâ Feyzîyi bezmüñden ayırma
Gerekdür meclisüñ bir bî-nevâsı

Şiir 2⁵

[Gazel]

..- / ..- / ..- / ..-

⁴ İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 Numarada Mecmû'a-İ Eş'âr İsmiyle Kayıtlı Şiir Mecmuası, sayfa 10b.

⁵ a.g.m. sayfa 13b

1. Mısr-ı hüsnuñ o perî dirse şeker-şandesiyüz
Biz de sîb-i zeķan-ı çâhınuñ efkendesiyüz
2. Ni' am-ı cevır-ile sîr itdi bizi ol hûnî
Nice inkâr idelüm ni' meti şermendesiyüz
3. Göz yaşıyla şularuz ka' be-i kûy-i yâri
N' ola sa' y eylerisek hıdmetine bendesiyüz
4. Götürürse beli vaşfını n' ola ortaya yâr
Biz daħı ' âlem-i ğaybuñ haber-ârendesiyüz
5. **Feyziyâ** zerrece tağyîr idemez reşk-i hasûd
Âsumân-ı hünerüñ gün gibi tâbendesiyüz

Şiir 3⁶

[Gazel]

-- / .-. / .-. / .--

1. Hağ gelmesi gün yüzüñüñ ey meh ecelidür
İhsânını gör subħ u mesâ gün gicelidür
2. Bir tıfl-ı şeker-leb saçı kaydına düşelden
Destârı siyeh hırkası şeyhiñ ' aselidür
3. Nergislerüñ ey ğonca gözüm nûrudur ammâ
Sünbül saçuñ üftâdelerüñ tutar elidür
4. İksîr-i muħabbet yüzümi eyledi altun
Şanma güzelüm şîm-i sirişküm ' amelidür
5. Cân gülşenini her dem iden tâze vü ğurrem
Zevķ-i leb-i dil-dâr ile **Feyzî** gazelidür

Şiir 4⁷

[Gazel]

-.- / -.- / -.-

⁶ a.g.m. sayfa 13b⁷ a.g.m. sayfa 16a

1. Himmet-i hıızr olmasa hem-râhımız
Nüş-ı lebûñ görmezidük mâhımız
2. Āteş-i aşkıyla yürek yanmasa
Meş'ale-süz olmaz idi âhımız
3. Mihr-i cihân-tâba şafâ-bağş olur
Şa'şâ'a-i âh-ı şehergâhımız
4. Ber-ter iken kâdrimüz eflâkden
Hâke şalar himmet-i kütâhımız
5. Göz yaşını eyle revân **Feyziyâ**
Güldüre şâyed o şehensâhımız

Şiir 5⁸**[Gazel]**

.--- / .--- / .--

1. Eger biñ kerre tiğ etseñ havâle
Giriftârum kesilmem sen gazâle
2. Bizi pâ-mâl idüp gel cânuñ için
Lebûñ elletme rûhum dest-mâle
3. Dür-i dendân-ı la' lûñden dem urdu
Dehân-ı goncaya düşdükde jâle
4. Gül-i ruhsâruña bir gözci nergis
İki lâ lâ saña sünbülle lâle
5. Şehâ **Feyzî**'ye yegdür câm-ı Cemden
Şunarsa itlerüñle bir sifâle

Şiir 6⁹**[Gazel]**

.-- / .--- / .-- / .--

⁸ a.g.m. sayfa 16a⁹ a.g.m. sayfa 18a

1. Başa çıkmaz kimse zülf-i yâr-ile
Şâne-veş tığıyla ger yüz yarıla
2. Hâli ber-bâd eyledi bu gönüm
Baş koşup ol zülf-i ‘anber-bârıla
3. Zerrece ben hastaya rahm eylemez
Nic’olur hâl ol gözi bîmârıla
4. Meyl iden ‘unnâb-ı la‘l-i dil-bere
Beñzer ol tıfla ki oynar nâz-ile
5. **Feyziyâ** çün vaşl-ı yâr olmaz naşib
Kâni‘ ol seyr-i ruḥ-ı dil-dârıla

SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde T3572 numarada kayıtlı *Mecmûa’i-Eş’âr* isimli şiir mecmuası 75 varak olup okunaklı ta’lik hatla tertip edilmiştir. Mecmuanın telif tarihi eserde yazmamaktadır. Şairlerden hareketle şiirler 15. ve 18. yüzyıllar arasında yoğunlaşmaktadır. Toplamda 66 şair ve 272 şiir yer almaktadır. Mecmuanın konusu âşıkâne ve rindâne tarzda yoğunluk göstermektedir. Mecmua 3 asrı kapsayan, en bilinen şairlerden adı tezkirelerde geçmeyen şairlere kadar oldukça zengin bir şair kadrosuna sahiptir. Bu şairler arasında Feyzî mahlaslı şairin 7 şiiri yer almaktadır. Tezkireler ve Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü incelenmiş ve Feyzî mahlasıyla çok fazla şair olduğu görülmüştür. Ancak bu şairlerin bazılarının divanı kayıp, bazılarının yalnızca birkaç şiiri mevcut, bazılarının ise şiir yazdığı bilinmesine rağmen eserlerine dair bilgi bulunmamaktadır. Mevcut Feyzî mahlaslı divanlar incelenmiş fakat mecmuada yer alan şiirlerden sadece birisi Feyzî-i Kefevî isimli divanda bulunmuştur. Çalışmada mecmuadaki diğer Feyzî mahlaslı şiirlere yer verilmiştir. Ayrıca çalışmaya Feyzî-i Kefevî Divanı ve mecmuada yer alan Feyzî mahlaslı şiirlerin kelime ve kelime grupları açısından benzerliklerine dair örnekler verilmiştir. Bu tür çalışmalar yapıldıkça pek çok şairin eksik divanları tamamlanma fırsatı bulacak ve üzerinde çalışmalar yapılabilmesine imkan sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

AY, Faruk (2019). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 Numarada Kayıtlı Mecmûa’i-Eş’âr (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin- Mestap Tablosu)*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

AYDEMİR, Yaşar (2001). "Şiir Mecmuaları Ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü", *Bilig Dergisi*, Sayı:19, s.s. 147-155.

EFLATUN, Muvaffak (2003a). "Değişik Bir Na't Örneği: Feyzî-i Kefevî'nin Müstezâd Kasidesi", *Millî Folklor*: Sayı: 58, s.s. 129-132.

EFLATUN, Muvaffak (2003b). *Feyzî-i Kefevi Divanı: Tahlil-metin*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

EKER, Ruken (2009). *Feyzî Halil Paşazâde Divanı (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Feyzî-i Kefevi. *Nusretü'd-Dâire*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hasan Hüsnü Paşa, No: 270514, vr: 66.

FİDAN, Gülşah Gaye (2020). "Nesîmî ve Ahmet Paşa'nın Yayınlanmış Divanlarında Bulunmayan Bazı Şiirleri". *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: Ö8, s.s. 349-356.

GÜLNAR, Özlem (1996). *Hüsam-Zade Feyzi Divanı inceleme-metin*, Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

GÜNDÜZ, Erol (1997). *Subhî-zâde Feyzî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.

KAPLAN, Orhan, & Kılıç, Mehmet (2020). Bir Şiir Mecmuasında Yer Alan Daha Önce Yayınlanmamış Nesîmî Mahlaslı Şiirler. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Sayı:22, s.s. 55-75.

KARAGÖZ, Sevinç (2004). *Feyzi Efendi Divanı inceleme, transkripsiyonlu metin sözlük*, Yüksek Lisans Tezi; Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

KARAMAN, Havva (2019). *Feyzî-i Kefevî'nin Rûhu'n-Nüfûs Adlı Eseri (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

KAYABAŞI, Bekir (1997). *Kaf-zade Fa'izî'in Zübdetü'l- Eş'ar'i*. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.

EFLATUN, Muvaffak (2014). "Feyzî-i Kefevî", <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzii-kefevi>, (E.T.: 24.05.2024)

TILFARLIOĞLU, Musa (2019). Şairlerin Bilinmeyen Gazelleri. *Mavi Atlas*, Sayı:7(1), s.s. 163-184.

YILMAZ, Ozan (2008). Metin Te'sisinde Őir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sayı:1(1). s.s. 255-280.

YURTTAŞ, Muhammet Nurullah (2007). *Feyzî Halil Bey Divanı, Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri ve Divanı'nın İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.